HADIA CSE Khutba Notes (10.01.2020)

ശൈഖ് രിഫാഈ (റ): വിനയവും ദീനാനുകമ്പയും

കഴിഞ്ഞ ബുധനാഴ്ച ജമാദുൽ ഊലാ 12 മഹാനായ രിഫാഈ ശൈഖി(ഖ.സി.)ന്റെ സ്മൃതിദിനമായിരുന്നല്ലോ. ഹിജ്റ 500 ൽ ഇറാഖിലെ രിഫാഈ ഗ്രാമത്തിലെ ബനൂ രിഫാഈ ഗോത്രത്തിലാണ് മഹാനവറുകൾ ജനിക്കുന്നത്. പിതാവ് അബുൽ ഹസൻ അലിയും മാതാവ് ഫാതിമ അൻസാരിയും തികഞ്ഞ സൂഫികളും അതുപോലെ അമ്മാവൻ മൻസൂർ സാഹിദ് അറിയപ്പെട്ട ആത്മീയ ഗുരുവുമായിരുന്നു. ഇവരാണ് അഹ്മദ് കബീറി(റ)ൽ ചെറുപ്പത്തിലേ ആത്മീയതയുടെ വിത്തുകളിട്ടത്. ചെറുപ്പത്തിലെ ഒരു സംഭവം ശൈഖവറുകൾ പറയുന്നു:

وكان رضي الله عنه يقول: لما مررت، وأنا صغير على الشيخ العارف بالله تعالى عبد الملك الخرنوتي أوصاني قال لي يا أحمد احفظ ما أقول لك فقلت: نعم. فقال رضي الله عنه: ملتفت لا يصل، ومتسلل لا يفلح، ومن لم يعرف من نفسه النقصان فكل أوقاته نقصان فخرجت من عنده، وجعلت أكررها سنة ثم رجعت إليه فقلت له أوصني فقال: ما أقبح الجهل بالألباء، والعملة بالأطباء، والجفاء بالأحباء ثم خرجت، وجعلت أرددها سنة فانتفعت بموعظته.

നാലു ഖുത്ബുകളിൽ ഒരാളായി ഗണിക്കപ്പെടുന്ന രിഫാഈ ശൈഖ് (റ) സുൽതാനുൽ ആരിഫീൻ എന്ന അപരനാമത്തിലാണ് അറിയപ്പെടുന്നത്. അദ്ധേഹത്തിന്റെ കൈപിടിച്ച് ലക്ഷക്കണക്കിന് ശിഷ്യൻമാർ ബൈഅത്ത് ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്ന് വിശ്വസിക്കപ്പെടുന്നു. ആയുധങ്ങൾ കൊണ്ടുള്ള വിവിധ അഭ്യാസപ്രകടനവും ഹിംസ്രജന്തുക്കളോട് ഇടപഴകുന്നതും പ്രസ്തുത ശിഷ്യൻമാരുടെ പ്രത്യേകതകളായിരുന്നു. ഇബ്നു ഖല്ലികാൻ പറയുന്നു:

يقول ابن خلّقان و غيره: ولهم احوال عجيبة مِن اكلِ الحيّات حية و النزول في التنانير وهي تضرم نارا وينام احدهم في جانب الفرن و الخبّاز يخبز في الجانب الاخر وتوقد لهم النار و يقال لهم السماع فيرقصون فيها الي ان تنطفئ و يركبون الاسد.

ഒപ്പം ഗുരുവിനെ പോലെ ആതുരസേവനത്തിലും ഇവർ മുൻപന്തിയിലായിരുന്നു. രിഫാഇയ്യ ത്വരീഖത്തിന്റെ സ്ഥാപകൻ ശൈഖവറുകളാണ്. ഹിജ്റ 578 ൽ ഒരു വ്യാഴാഴ്ച ളുഹ്ർ നിസ്കരിച്ച് മഹാനവറുകൾ വഫാതായി. അശ്ഹദു അല്ലാഇലാഹ... മുഹമ്മദർറ റസൂലുല്ലാഹ് എന്നാണ് അവസാനം ഉരുവിട്ടത്. ഖബർ ഇറാഖിൽ.

കഴിഞ്ഞുപോയ ഏത് മഹാത്മാവിന്റെ ജീവിതം എടുത്ത് പരിശോധിച്ചാലും അവരുടെ മഹത്വത്തിന് ചില നിദാനങ്ങൾ ദൃശ്യമാവുമല്ലോ! ചിലരുടേത് ദിക്ർ ആണെങ്കിൽ മറ്റു ചിലരുടേത് നിസ്കാരമോ നോമ്പോ ദാനധർമ്മമോ ആവാം. എന്നാൽ, ശൈഖ് രിഫാഈയുടേത് തികഞ്ഞ വിനയവും ഐഹിക പരിത്യാഗവും സൽഗുണ സമൃദ്ധിയു (മകാരിമുൽ അഖ്‌ലാഖ്) മായിരുന്നു.

وقال الشيخ أحمد سلكت كل طريق فما رأيت أقرب ولا أسهل ولا أصلح من الذل والافتقار والانكسار لتعظيم أمر الله والشفقة على خلق الله والاقتداء بسنة سيدي رسول الله

ഉഹൈമിദ് എന്നാണ് അദ്ധേഹം തന്നെ വിശേഷിപ്പിച്ചിരുന്നത്. താഴ്മയുടെ മഹത്വം മഹാനവറുകൾ വരച്ച് കാണിക്കുന്നത് നോക്കുക.

قال الشيخ يعقوب رضي الله عنه خادمه نظر سيدي أحمد رضي الله عنه إلى النخلة فقال: يا يعقوب انظر إلى النخلة لما رفعت رأسها جعل الله تعالى ثقل حملها عليها ولو حملت مهما حملت وانظر إلى شجرة اليقطين لما وضعت نفسها ألقت خدها على الأرض جعل ثقل حملها على غيرها، ولو حملت مهما حملت لا تحس به.

ഒരിക്കൽ ചില ആളുകൾ അദ്ധേഹത്തോട് ദുആ ചെയ്യാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടു. അപ്പോൾ അദ്ധേഹം പറഞ്ഞു:

ശൈഖ് രിഫാഈ (൧): വിനയവും ദീനാനുകമ്പയും

إذا جئتم ولم تجدوا عندي ما يأكله ذو كبد فاسألوني الدعاء أدع لكم فإني حينئذ لي أسوة برسول الله صلى الله عليه وسلم

സമാനമായ മറ്റു ചില സംഭവങ്ങൾ:

قال الشيخ يعقوب بن كراز وهو من أخص أصحاب الشيخ أحمد: كان سيدي أحمد في المجلس فقال لأصحابه أي سادة أقسمت عليكم بالعزيز سبحانه من كان يعلم في عيبا فليقله

فقام الشيخ عمر الفاروثي فقال أنا أعلم عيبك إن مثلنا من أصحابك فبكى الشيخ والفقراء.

وأرسل إليه الشيخ إبراهيم البستي كتاباً يحط عليه فيه فقال سيدي أحمد رضي الله عنه للرسول اقرأه لي فقرأه فإذا فيه أي أعور أي دجال أي مبتدع يا من جمع بين الرجال، والنساء حتى ذكر الكلب بن الكلب، وذكر أشياء تغيظ فلما فرغ الرسول من قراءة الكتاب أخذه سيدي أحمد رضي الله عنه، وقرأه، وقال: صدق فيما قال جزاه الله عني خيراً ثم أنشد:

فلست أبالي من رماني بريبة

إذا كنت عند الله غير مريب

وكان رضي الله عنه إذا علم أن الفقراء يريدون أن يضربوا أحداً من إخوانهم لزلة وقعت منه يستعير منه ثيابه، ويلبسها، وينام في موضعه فيضربونه فإذا فرغوا من ضربه، واشتفوا منه يكشف لهم عن وجهه فيغشى عليهم كيقول لهم: ما كان إلا الخير كسبتمونا الأجر، والثواب.

وقال له: شخص من تلامذته، يا سيدي أنت القطب فقال: نزه شيخك عن القطبية فقال له: وأنت الغوث فقال: نزه شيخك عن الغوثية.

ومر يوماً على صبيان يلعبون فهربوا منه هيبة له فتبعهم، وصار يقول: اجعلوني في حل فقد روعتكم ارجعوا إلى ما كنتم عليه. ومر يوماً على صبيان يتخاصمون فخلص بينهم، وقال لواحد منهم ابن من أنت فقال له وأيش فضولك فصار يرددها، ويقول: أدبتني يا ولدي جزاك الله خيراً،

ഇനി പരിത്യാഗത്തെ പറ്റി ശൈഖവറുകൾ പറയുന്നു:

وكان رضي الله عنه يقول: الزهد أساس الأحوال المرضية، والمراتب السنية، وهو أول قدم القاصدين إلى الله عز وجل، والمنقطعين إلى الله، والراضين عن الله، والمتوكلين على الله فمن لم يحكم أساسه في الزهد لم يصح له شيء مما بعده، وكان رضي الله عنه يقول: الفقراء أشراف الناس لأن الفقر لباس المرسلين، وجلباب الصالحين، وتاج المتقين، وغنيمة العارفين، ومنية المريدين، ورضا رب العالمين، وكرامة لأهل ولايته وكان إذا رأى على فقير جبة صوف يقول له يا ولدي انظر بزي من تزييت، وإلى من قد انتسبت قد لبست لبسة الأنبياء، وتحليت بحلية الأتقياء هذا زي العارفين فاسلك فيه مسالك المقربين، وإلا فانزعه.

وكان لايجمع بين قميصين لا في شتاء ولا صيف ولا يأكل إلا بعد يومين أو ثلاثة أكلة.

അതുപോലെ ആതുരസേവനവും അശരണരോടും മാറാരോഗികളോടുമുള്ള നിലക്കാത്ത കാരുണ്യവും രിഫാഈ ശൈഖിന്റെ പ്രത്യേകതകളായിരുന്നു. അദ്ധേഹത്തിന്റെ പർണശാല പാവങ്ങളുടെയും ദിനം പിടിപെട്ടവരുടെയും ആശ്രമം കൂടിയായിരുന്നു എന്ന് ചരിത്രം രേഖപ്പെടു

ത്തുന്നു.

وكان رضي الله عنه يمشي إلى المجذومين، والزمني يغسل ثيابهم، ويفلي رؤوسهم، ولحاهم، ويحمل إليهم الطعام، ويأكل معهم، ويجالسهم ويسألهم الدعاء وكان رضي الله عنه يقول: الزيارة لمثل هؤلاء واجبة لا مستحبة.

وكان إذا سمع بمريض في قرية ولو على بعد يمضي إليه يعوده، ويرجع بعد يوم أو يومين، وكان يخرج إلى الطريق ينتظر العميان حتى إذا جاءوا يأخذ بأيديهم، ويقودهم، وكان إذا رأى شيخاً كبيراً يذهب إلى أهل حارته ويوصيهم عليه ويقول: قال النبي صلى الله عليه وسلم: " من أكرم ذا شيبة يعني مسلماً سخر الله له من يكرمه عند شيبته " وكان إذا قدم من السفر، وقرب من أم عبيدة يشد وسطه، ويخرج حبلا مدخراً معه ويجمع حطباً ثم يحمله على رأسه فإذا فعل ذلك فعل الفقراء كلهم فإذا دخل البلد فرق الحطب على الأرامل، والمساكين، والزمنى، والمرضى، والعميان، والمشايخ.

അദ്ധേഹം പറയുമായിരുന്നു: സമസൃഷ്ടികളോട് കരുണയും അനുകമ്പയും കാണിക്കുന്നത് അല്ലാഹുവിനോട് അടുപ്പിക്കുന്ന കാര്യങ്ങളിൽ പെട്ടതാണ്. മറ്റൊരിക്കൽ അദ്ധേഹം പറഞ്ഞു: നമ്മുടെ വഴി മൂന്നു കാര്യങ്ങളുടെ മേലിലാണ് എടുക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്; ഒരാളോടും ഒന്നും ചോദിക്കാതിരിക്കുക, ഒരാൾ വല്ലതും ചോദിച്ചാൽ മടക്കി അയക്കാതിരിക്കുക, ഒന്നും തനിക്ക് വേണ്ടി എടുത്ത് വക്കാതിരിക്കുക. അല്ലാഹുവിന്റെ അടിമകളായ മനഷ്യരോടുള്ള – അവർ ശത്രുക്കളോ മിത്രങ്ങളോ ആവട്ടെ – തന്റെ കാഴ്ചപ്പാട് അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ വ്യക്തമാക്കുന്നു:

وكان رضي الله عنه يقول: لا يحصل للعبد صفاء الصدر حتى لا يبقى فيه شيء من الخبث لا لعدو ولا لصديق ولا لأحد من خلق الله عز وجل، وهناك تستأنس الوحوش بك في غياضها، والطير في أوكارها، ولا تنفر منك، ويتضح لك سر الحاء والميم. وعنه لو أن عن يميني خمسمائة يروحوني بمراوح الند والطيب وهم من أقرب الناس إلي وعن يساري مثلهم وهم من أبغض الناس لي معهم مقاريض يقرضون بها لحمى ما زاد هؤلاء عندي ولا نقص هؤلاء عندي بما فعلوه ثم قرأ (لكيلا تأسوا على ما فاتكم ولا تفرحوا بما أتاكم والله لا يحب كل مختال فخور)

മനുഷ്യരോട് മാത്രമല്ല, ഇതര ജീവജാലങ്ങളോടും അദ്ധേഹം തികഞ്ഞ അനുകമ്പ കാണിച്ചിരുന്നു.

وكان إذا جلس على جسمه بعوضة لا يطيرها، ولا يمكن أحداً يطيرها ويقول: دعوها تشرب من هذا الدم الذي قسمه الحق تعالى لها، وكان إذا جلس على ثوبه جرادة وهو مار في الشمس، وجلست على محل الظل يمكث لها حتى تطير، ويقول: إنها استظلت بنا.

وكان إذا نام على كمه هرة، وجاء وقت الصلاة يقطع كمه من تحتها، ولا يوقظها فإذا جاء من الصلاة أخذ كمه، وخاطه ببعضه. ووجد رضي الله عنه مرة كلباً أجرب أخرجه أهل أم عبيدة إلى محل بعيد فخرج معه إلى البرية وضرب عليه مظلة، وصار يطليه بالدهن، ويطعمه ويسقيه، ويحت الجرب منه بخرقة فلما برئ حمل له ماء مسخناً، وغسله،

وكان يبتدئ من لقيه بالسلام حتى الأنعام، والكلاب وكان إذا رأى خنزيراً يقول له: أنعم صباحاً فقيل له في ذلك فقال أعود نفسي الجميل

HADIA CSE Khutba Notes (10.01.2020)

ശൈഖ് രിഫാഈ (൧): വിനയവും ദീനാനുകമ്പയും

وعن يعقوب مر سيدي أحمد على دار الطعام فرأى الكلاب يأكلون التمر من القوصرة وهم يتحارشون فوقف على الباب لئلا يدخل إليهم أحد يؤذيهم.

وعن يعقوب دخلت على سيدي أحمد في يوم بارد وقد توضأ ويده ممدودة فبقي زمانا لا يحرك يده فتقدمت إلى تقبيلها فقال أي يعقوب شوشت على هذه الضعيفة. قلت من هي؟

قال البعوضة كانت تأكل رزقها من يدي فهربت منك.

قال ورأيته مرة يتكلم ويقول يا مباركة ما علمت بك أبعدتك عن وطنك.

فنظرت فإذا جرادة تعلقت بثوبة وهو يعتذر إليها رحمة لها.

(മുഖ്യ അവലംബങ്ങൾ: ത്വബഖാത്: ശഅറാനി, സുബ്കി).

HADIA Centre for Social Excellence
Panakkad, Pattarkadavu P.O
Malappuram DT, Kerala -676519
csehadia@gmail.com I www.hadia.in
For any clarification: Mob: +919496445823